

STUDENTEN TEWERKSTELLEN

Het schooljaar is voorbij en de zomervakantie is begonnen. In komende weken zullen weer heel wat studenten worden ingezet bij het opvangen van het toenemende werk op de bedrijven. In de land- en tuinbouwsector kunnen studenten ook worden ingezet voor gelegenheidsactiviteiten, naast de klassieke seizoenwerknemers. Studentenarbeid is nochtans geen synoniem van vakantiewerk. Een student kan immers ook tijdens het schooljaar tewerkgesteld worden. Een recente nieuwigheid is het feit dat de tewerkstelling van studenten wordt uitgedrukt in uren en niet meer in dagen. De laatste weken kwamen er heel wat vragen over de tewerkstelling van jongeren. Aan de hand van enkele concrete vragen overlopen we de belangrijkste aspecten van het werken met studenten in 2018.

SOCIALE ZAKEN

Chris Botterman,
hoofd Sociale Zaken Boerenbond

Wie is student?

In de wet zelf komt geen definitie voor van wie student is. Het begrip student kan ruim geïnterpreteerd worden: al diegenen die regelmatig ingeschreven zijn in een onderwijsinstelling worden als student beschouwd. Het gaat hier onder meer over regelmatige scholieren die secundair, hoger of universitair onderwijs volgen en dit in dagonderwijs, over thesisstudenten of over diegenen een examen voor de centrale examencommissie voorbereiden. Studenten daarentegen die enkel avondschool volgen (bijvoorbeeld taalonderwijs) of diegenen die een beperkt leerplan van maximum 15 lessen per week volgen in dag- of avondonderwijs kunnen niet met een studentenovereenkomst in dienst worden genomen.

Wat met schoolverlaters ?

Schoolverlaters zijn jongeren die hun studies beëindigd hebben of die deze vroegtijdig stopzetten. Wanneer een student zijn studies beëindigt of zijn studies stopzet in juni of juli en zich bij de VDAB inschrijft om zijn wachttijd in het kader van de werkloosheidsreglementering te laten starten, kan hij tijdens de daaropvolgende zomervakantie nog als student werken. Hij kan immers alsnog beslissen om toch nog verder te studeren vanaf het volgende schooljaar. Als hij evenwel niet verder studeert, is er na de zomervakantie geen studentenarbeid meer mogelijk. Een student die zijn studies vroegtijdig stopzet in de loop van het school- of academiejaar en zich officieel uitschrijft als student, kan voor de rest van het schooljaar, en ook in de daaropvolgende vakantieperiode, niet meer werken als student.

Vanaf welke leeftijd kan een student werken?

De voltijdse leerplicht eindigt op de leeftijd van 16 jaar, of 15 jaar voor zover op dat ogenblik reeds de eerste twee jaren van het middelbaar onderwijs gevolgd zijn. Tijdens de periode van de voltijdse leerplicht kan een jongere onder geen enkel beding tewerkgesteld worden. Dat is in strijd met het verbod op kinderarbeid! Op de leeftijd van 16 of 15 jaar zullen in de meeste gevallen al twee jaar middelbaar onderwijs gevolgd zijn. Nadien volgt de

periode van de deeltijdse leerplicht. De deeltijdse leerplicht neemt een aanvang op de leeftijd van 16 jaar, of op de leeftijd van 15 jaar voor zover er op die leeftijd reeds twee jaren van het secundair onderwijs gevolgd zijn. De deeltijdse leerplicht eindigt op 30 juni van het kalenderjaar waarin de jongere 18 jaar wordt.

Tijdens de periode van de deeltijdse leerplicht kan de student als volgt tewerkgesteld worden:

> volgt hij voltijds dagonderwijs: er kan op elk ogenblik (tijdens het schooljaar én ook tijdens de vakantieperiodes) een studentenovereenkomst gesloten worden;

> volgt hij deeltijds onderwijs: de student kan naast zijn deeltijdse studie verbonden zijn door een deeltijdse arbeidsovereenkomst, een deeltijdse stage-overeenkomst, een industriële leerovereenkomst, een leerovereenkomst van de middenstand of van overbruggingsuitkeringen genieten.

Er kan sinds 1 juli 2017 alleen een studentenovereenkomst gesloten worden buiten de tijd die besteed wordt aan de studie en dit uitsluitend tijdens de schoolvakanties en dit voor zover de betrokken student, naast zijn deeltijdse studie, werkt als student bij een andere werkgever dan diegene waarmee de deeltijdse overeenkomst is afgesloten.

Na de periode van deeltijdse leerplicht is de student meerderjarig (dus 18 jaar of ouder) en kan er op elk ogenblik (dit wil zeggen zowel tijdens het schooljaar als tijdens de vakanties) een studentenovereenkomst gesloten worden.

Moet er een arbeidscontract op papier opgesteld worden?

Voor elke jongere die als student kan worden beschouwd, moet er een schriftelijke arbeidsovereenkomst voor studenten worden afgesloten. Dit is ook het geval wanneer men studenten laat werken in de seizoenregeling. Dit is voor sommige werkgevers wellicht een verrassing omdat wij in het kader van de seizoenregeling een vrijstelling hebben van een schriftelijke arbeidsovereenkomst. Wat studenten betreft, kunnen we niet afwijken. Die verplichting komt in de wet voor. Wees dus voorbereid! Er moet dus altijd een geschreven contract zijn. Men kan zowel de klassieke studentenovereenkomst (in het kader van de tewerkstelling van 475 uren, zie verder) of het specifieke model voor studenten die werken als seizoenwerknemer verkrijgen bij Boerenbond. Die modeldocumenten zijn ook voor de leden Boerenbond en AVBS beschikbaar op de website (www.boerenbond.be/modelovereenkomst).

Studenten kunnen 475 uren werken in combinatie met de 65 dagen als seizoenwerknemer.

Combinatie van de seizoenregeling én een klassieke studentenovereenkomst

Een jongere kan via een klassieke studentenovereenkomst tewerkgesteld worden. In dit verband kan de jongere 475 uren werken. In de seizoenregeling voor de tuinbouwsector kunnen jongeren gedurende 65 dagen tewerkgesteld worden. Sinds 1 oktober 2013 kunnen beide regelingen gecombineerd worden. Een jongere zou dus in totaal gedurende 125 dagen per jaar tewerkgesteld kunnen worden in de tuinbouwsector (475 uren : 8 = 60 + 65 = 125 dagen)! Dit is nieuw, want vroeger was er hoe dan ook een cumuleerbeperking tot maximaal 65 dagen per jaar. Het is bovendien zo dat vroeger in de regelgeving voorzien was dat altijd eerst de 50 dagen in de studentenregeling (die nu vervangen zijn door de 475 uren) moesten worden uitgeput alvorens de jongere kon worden tewerkgesteld als seizoenwerknemer. Sinds 1 juli 2016 is de keuzemogelijkheid in hoofde van de werkgever tussen de tewerkstelling van jongeren als seizoenwerknemer dan wel met een klassieke studentenovereenkomst, opnieuw hersteld. Dit is een belangrijke verbetering: men kan dus zon-

der probleem een jongere bijvoorbeeld in de maand februari in dienst nemen als seizoenwerknemer in het kader van de 65 dagen.

Welk loon moet er betaald worden?

Wanneer men een student in dienst neemt in de seizoenregeling kan hetzelfde loon betaald worden als aan de andere seizoenwerknemers. De jongere wordt immers aangeworven in het kader van de seizoenregeling. Wanneer men daarentegen een klassieke studentenovereenkomst zou afsluiten, moet het loon van een vaste werknemer betaald worden (van de toepasselijke categorie). Er kan dus een verschil in loon zijn naargelang de keuze die men maakt. Door het feit dat (zie vorige) er sinds 1 juli 2016 weer een keuzemogelijkheid bestaat omtrent in welke hoedanigheid men de jongere in dienst wenst te nemen, zal er wellicht in de meeste gevallen geopteerd worden voor de seizoenregeling. We zullen dit punt ter sprake brengen in het kader van de komende sectorale onderhandelingen van 2019 met de bedoeling om te komen tot een uniform loon voor jongeren ongeacht in welke hoedanigheid zij in dienst

worden genomen. Dat zou voor de werkgevers en voor de jongeren meer rechtszekerheid brengen.

Hoeveel uren mag een jongere werken?

Voor -18-jarigen moet men zich in principe houden aan maximaal 8 uur/dag én aan 38 uur per week. Voor deze minderjarigen moet er ook – behalve de zondag – een bijkomende vrije dag worden voorzien.

Bijkomende uren zijn alleen in uitzonderlijke omstandigheden mogelijk, namelijk bij overmacht of bij een ongeval. Deze groep mag in principe ook niet op zonen feestdagen werken.

Voor de meerderjarige studenten gelden dezelfde regels inzake arbeidsduur als voor de vaste werknemers en de seizoenwerknemers. Dit wil zeggen dat deze jongeren eventueel tot 11 uur/dag en mogelijk zelfs meer uren dan 38 uur/week kunnen werken.

Mogen studenten alle werkzaamheden uitvoeren?

Opgepast. Studenten mogen wel met een tractor rijden!

Een aantal werkzaamheden is uitdrukkelijk verboden voor studenten. Dit verbod is evenwel niet van toepassing voor studenten die ouder zijn dan 18 jaar, voor zover ze niet betrokken worden bij het besturen van gemotoriseerde transportwerktuigen. De werkzaamheden waar het over gaat, moeten kaderen in hun studierichting en de werkgever moet vooraf een advies inwinnen van de arbeidsgeneeskundige dienst waarbij hij aangesloten is. Dit verbod hield concreet in dat studenten niet met een tractor of een gemotoriseerde machine mogen rijden. Kris Peeters, minister van Werk, heeft aanvaard dat jongeren die over een geldig rijbewijs beschikken wel degelijk ook als student een tractor mogen besturen. Het KB is ondertussen aangepast. Voor andere machines en gemotoriseerde werktuigen verandert er niets en moet met de arbeidsgeneesheer overleg gepleegd worden. Voor studenten die ouder zijn dan 18 jaar wordt wel aanvaard dat zij een heftruck met een geringe hefhoogte bedienen. Studenten tussen 16 en 18 jaar kunnen ook een heftruck bedienen als het gaat om toestellen waarbij de bestuurder naast het transportwerktuig meeloopt.

Daarnaast is elke arbeid die studenten blootstelt aan chemische, fysische en biologische agentia verboden. Het is dus belangrijk goed op te letten en dit eventueel vooraf te bespreken met de arbeidsgeneesheer.

Welke sociale bijdragen moeten er betaald worden?

Klassieke student. Jongeren die werken met een klassieke arbeidsovereenkomst voor studenten kunnen geduren-

de 475 uren per jaar werken bij een of meerdere werkgevers. Deze 475 uren kunnen over het hele jaar gespreid worden. In principe moeten op het loon dat aan de student betaald wordt, de normale socialezekerheidsbijdragen berekend worden zoals voor een reguliere werknemer (arbeider of bediende). Onder bepaalde voorwaarden kan er afgevoerd worden van het normale RSZ-tarief en kan gebruik gemaakt worden van de solidariteitsbijdragen (5,42% werkgeversbijdragen én 2,71% werknemersbijdragen). In totaal is er dus slechts 8,13% RSZ-bijdrage verschuldigd. Deze sociale bijdragen worden berekend op het werkelijk uitbetaalde loon aan 100% en niet aan 108% zoals bij arbeiders. De drie voorwaarden om van dit verminderd tarief gebruik te kunnen maken, zijn:

- > er is een studentenovereenkomst op papier afgesloten;
- > er wordt niet gewerkt op dagen dat de student in de onderwijsinstelling moet zijn én;
- > men houdt zich aan het maximum van 475 uren arbeid op jaarbasis. Op basis van de afgesloten overeenkomst kan de werkgever de arbeidsuren die met de student zijn afgesproken reserveren via de Dimona-aangifte. Op die manier kan de werkgever bijvoorbeeld elke zaterdag van het jaar 5 uren vastleggen via de Dimona-aangifte. Deze Dimona-aangiften moeten telkens voor een kwartaal gebeuren.

Overschrijding van 475 uren. Wanneer een student langer dan de voorziene 475 uren bij dezelfde werkgever zou werken, dan zullen de eerste 475 uren onder de toepassing van de solidariteitsbijdrage behouden kunnen blijven, op voorwaarde dat de werkgever vanaf het 476ste uur de betrokken student aangeeft in zijn kwartaalaangifte met de normale RSZ-tarieven voor vaste werknemers (of als seizoenwerknemer met de forfaitaire RSZ). Doet hij dat niet, dan zullen de normale RSZ-bijdragen van toepassing zijn en dit vanaf het eerste uur van de tewerkstelling!

Als een student het toegelaten quotum van 475 uren overschrijdt bij meerdere werkgevers, dan zal enkel de werkgever bij wie de overschrijding gebeurt geregulariseerd worden, tenzij deze werkgever ook vanaf het 476ste uur de normale socialezekerheidsbijdragen toepast.

Praktische werkwijze van de RSZ. Er gebeurt elk kwartaal een vergelijking tussen het aantal gereserveerde uren (via de Dimona-aangifte) en het effectief gepresteerd aantal uren zoals die blijken uit de kwartaalaangifte. Op basis van deze vergelijking zal de RSZ automatisch de teller in de Dimonadatabank aanpassen. Er bestaat immers voor studenten een echte teller in Dimona: de student kan zelf checken hoeveel uren hij nog kan werken met de solidariteitsbijdrage. Via www.studentatwork.be kan de student deze beveiligde webapplicatie stu-

dent@work raadplegen. Hij kan ook aan een toekomstige werkgever een toegangscode geven zodat ook de werkgever het aantal uren kan verifiëren.

Seizoenwerknemer. Zoals hoger aangehaald, kunnen studenten ook werken in de seizoenregeling en kan dit sinds 1 juli 2016 onder meer soepele voorwaarden. In deze regeling kunnen ze 65 dagen werken. Er moet dagelijks een Dimona-aangifte gebeuren; een gelegenheidsdocument aangemaakt, enzovoort. Alle andere regels die gelden voor seizoenwerknemers moeten ook hier toegepast worden. Zoals hoger aangehaald moet er ook een arbeidsovereenkomst opgemaakt worden voor een student die werkt in de seizoenregeling.

In dit geval worden de socialezekerheidsbijdragen die gelden voor seizoenpersoneel berekend op het forfaitair dagloon dat voor de landbouw (20,29 euro) of voor de tuinbouw (19,82 euro) van toepassing is. Dit houdt in dat de per dag verschuldigde sociale bijdrage sinds 1 januari 2018 7,48 euro bedraagt in de tuinbouw en 7,26 euro in de landbouw.

Moet er een bedrijfsvoorheffing worden ingehouden?

In principe moet er ook voor een student een inhouding op het loon gebeuren. Dit dient als voorschot op de later door de jongere verschuldigde belasting. Er moet bedrijfsvoorheffing ingehouden worden, zelfs als men weet dat de student achteraf door de belastingadministratie zal worden terugbetaald.

Wanneer echter aan de voorwaarden voldaan is om gebruik te kunnen maken van de solidariteitsbijdragen in plaats van de normale socialezekerheidsbijdragen (zie hoger), dan kan er een vrijstelling worden toegepast en moet er geen bedrijfsvoorheffing ingehouden worden. In dit geval is het percentage dus 0%.

Wanneer men de student laat werken als seizoenwerknemer moet er wel een bedrijfsvoorheffing van 11,11% worden ingehouden, zoals voor de overige seizoenwerknemers (en voor zover de werkgever geen gebruik maakt van seizoenlonen in de fiscaliteit). Wanneer er bedrijfsvoorheffing wordt afgehouden, wordt er ook een fiscale fiche 281.10 gemaakt. Die wordt aan de student bezorgd. Hij zal dan later de ingehouden bedrijfsvoorheffing terugkrijgen bij de afrekening van de belastingen.

Moet de student zelf belastingen betalen?

Een student zal op basis van zijn tewerkstelling in 2018 geen belastingen verschuldigd zijn voor zover zijn netto belastbaar inkomen over het jaar 2018 niet hoger is dan 7730 euro. Op dit bedrag zijn de beroepskosten al in mindering gebracht. De student die meer verdient dan 7730 euro (netto belastbaar), moet wel een aangifte in de personenbelasting

doen. Het totaal bruto belastbaar bedrag is afhankelijk van de vraag of de normale RSZ-inhouding of de solidariteitsinhouding van toepassing is.

Is de student nog persoon ten laste van zijn ouders? Het loon van een student wordt nooit samengevoegd met het inkomen van de ouders. Het inkomen van de student heeft wel een impact op de belastingsituatie van de ouders. Een student kan immers onder bepaalde voorwaarden als kind ten laste beschouwd worden.

Om als kind ten laste beschouwd te kunnen worden, moet de student op 1 januari van het aanslagjaar (dit wil zeggen 1 januari 2019 voor de inkomsten van 2018) deel uitmaken van het gezin. Er mag door de ouders geen loon aan de student zijn toegekend en zijn bestaansmiddelen mogen een bepaald bedrag niet overschrijden (zie tabel). Hierbij moet evenwel geen rekening gehouden worden met: onderhoudsuitkeringen ten belope van 3270 euro; inkomsten uit studentenarbeid ten belope van 2720 euro; de wettelijke gezinsbijslagen; studiebeurzen enzovoort.

De vermindering voor kinderen ten laste wordt toegekend onder de vorm van een verhoging van het gedeelte van het inkomen dat vrijgesteld is van belastingen. De basisvrijstelling is voor elke belastingplichtige 7430 euro (inkomstenjaar 2018).

Bij dit basisbedrag wordt voor de inkomsten van 2018 een verhoging toegevoegd in functie van het aantal kinderen ten laste: 1 kind: 1580 euro extra; 2 kinderen: 4060 euro extra; 3 kinderen: 9110 euro extra; 4 kinderen: 14.730 euro extra (en dan 5560 euro per extra kind ten laste).

Blijft kindergeld voor de ouders behouden? Tot 31 augustus van het jaar waarin de student de leeftijd van 18 jaar bereikt, wordt er onvoorwaardelijk kinderbijslag toegekend. Deze periode valt samen met het einde van de leerplicht, verlengd met de vakantiemaanden voor het niet-hoger onderwijs. Daarna is er nog een maximaal recht op kinderbijslag tot de leeftijd van 25 jaar en zal men voor de verdere toekenning meestal slechts rekening moeten houden met het aantal uren dat per kwartaal gepresteerd is. Voor jongeren die werken als student moet men zich geen zorgen maken voor wat een tewerkstelling betreft tijdens de grote vakantie (het derde kwartaal). In het eerste, tweede en vierde kwartaal daarentegen mag het aantal gepresteerd uren niet hoger zijn dan 240 uren. Er wordt geen rekening gehouden met het inkomen.

Houdt men zich aan die voorwaarden, dan blijft het kindergeld voor de ouders behouden. In bepaalde gevallen moet er ook rekening gehouden worden met een maximaal bedrag dat per maand verdiend mag worden, namelijk 541,09 euro. Dit is het geval wanneer deeltijds onderwijs gevolgd wordt of voor jongeren met een leerovereenkomst. ■

Tabel. Voorwaarden om als kind ten laste beschouwd te worden in 2018 (in euro)

	Netto bestaansmiddelen	Bruto voor 20% beroepskosten	Bruto belastbaar (incl. de vrijgestelde inkomsten uit studentenarbeid)	Brutobezoldiging uit studentenarbeid incl. RSZ
Ouders ⁽¹⁾	3.270,00	4.087,50	6.807,50	6.997,12
Alleenstaande ouders ⁽²⁾	4.720,00	5.900,00	8.620,00	8.860,11
Gehandicapt kind alleenstaande ouder ⁽³⁾	5.990,00	7.487,50	10.207,50	10.491,83

(1) Kind van ouders die gezamenlijk belast worden (2) Kind van een alleenstaande belastingplichtige (3) Gehandicapt kind van een alleenstaande belastingplichtige